

Bohoslužby v Zábřehu 16.března 2014

Mt 17,1-9

Milé sestry, milí bratři, postní doba nám dává úžasnou možnost posílit se na cestě Ježíšova následování. Můžeme se zastavit a přemýšlet o Ježíši, o jeho osobě, jeho díle. Ono je skvělé, ale přináší také pár otázek, na které je třeba nejen hledat odpověď, ale také hledat sílu tuto odpověď přijmout do svého života. I když to na první pohled tak nevypadá, s Ježíšovým dílem je třeba se nějak vyrovnávat. Přináší mnohá překvapení, která učedníkům vyrážejí dech.

Ústy Petra vyznali učedníci Ježíše jako Mesiáše. Byla to reakce na to, jak viděli jeho působení. Mnohé mocné činy, kázání o Božím království, odvaha, se kterou se stavěl na stranu těch nejmenších a opomíjených, to všechno ukazovalo k tomu, že zde stojí skutečný král Izraele. Pak ale přišlo něco, co vneslo pochybnosti do tohoto zprvu jasného vyznání Ježíše Mesiášem. Začal mluvit o utrpení o kříži a vzkříšení. Jak tato slova zapadají do přijatého obrazu Ježíše jako Mesiáše? Vždyť ukazují jakoby někam jinam, než doposud Ježíš krácel. Jakoby to nesedělo do toho, co doposud mohli učedníci poznat. Přichází to jako něco nového a to chce vždycky hledat sílu se s tím nějak vyrovnat, najít způsob, jak nový poznatek zapracovat do toho, co už člověk měl možnost poznat. Sami to možná známe ze svých životů. Vytyčíme si nějakou cestu, přijmeme k této cestě pozvání a pak náhle přijde něco, co ji ruší, co se nám stává překážkou. A je pak velikou milostí, když místo pádu víry přichází povzbuzení, posila, protože poznáme, že ač je to nezvyklá věc, zapadá do Božího plánu.

Takovou chvílí, kdy učedníci mohli poznat, že cesta utrpení patří k Ježíšově mesiášství, bylo proměnění na hoře. Ježíš tam vzal jen tři ze svých učedníků, Petra, Jakuba a Jana. Nebyl to náhodný výběr, tito tři Ježíše provázeli při klíkových událostech, jako vzkříšení Jairovy dcery nebo modlitba v Getsemane. Petr, Jan a Jakub se stali jakýmsi sloupy církve, takovými základními svědky, kteří posilovali víru ostatních apoštolů. Proto také o celé události měli mlčet až do doby vzkříšení. Až na samotném konci celého díla mají přidat tento článek skládačky, který ukáže, že všechno se dělo jako součást Božího plánu. Kříž a utrpení, ke kterým Ježíš ukazuje a kterými projde, nejsou žádnou nehodou, nezdarem. Jsou nutnou součástí vykoupení člověka, o které v Ježíšově díle jde. V proměnění na hoře taková věc ještě přímo nezazní, ale učedníci slyší ujištění, že tento Ježíš je Božím Synem a jeho cesta ve v souladu s Mojžíšem i Eliášem, tedy Zákonem a proroky. Bůh se přiznává ke všemu, co Ježíš doposud činil, včetně ohlášení utrpení.

Pro ty tři Ježíšovy učedníky, byla událost na hoře něčím překvapivým, úžasným. Asi nikomu se do té doby nepodařilo, aby se setkal s Mojžíšem a Eliášem. Toto zjevení je tak dostává do zcela jiného světa. Jakoby najednou zapomínali na vše, co je za nimi. Ale i uprostřed toho úžasu se Petr projevuje zdánlivě jako praktik. Vnímá, že je dobře, že je na tomto místě, protože může udělat všem třem stany a nebo možná také stánky či svatyně. To už posouvá jeho vnímání situace kousek jinam, než jen k praktickým věcem. Tady se pomalu dostává k budování kultického místa. Je to na hoře, jsou zde význačné osobnosti dějin Božího lidu. Proč zde nepostavit poutní místo, které by s Janem a Jakubem mohli obhospodařovat? I tak se dá situace pochopit. Rozmlouvání Ježíše s Mojžíšem a Eliášem, může být Petrem vnímáno jako vyvrcholení Ježíšovy zázračnosti, jako takové potvrzení Ježíše coby naprosto mimořádného člověka, který obnoví svou autoritou řád v zemi. Vidí Ježíše na výšinách, a tam mu chce udělat stánek, možná takový nový Sion, ze kterého se stane centrum nového Ježíšova království.

Jsou to úvahy, které Petrovi mohly proletět hlavou. Než ale k nim stačí cokoliiv dodat, následuje návrat do reality. I když ten návrat začíná také něčím senzačním. Ke svědkům Zákona a proroků se přidá zářivý oblak a z něj zazní hlas. Je zřejmé, že tento oblak je znamením Boží přítomnosti. Zde už není čas na rozvíjení myšlenek o stanech či svatostáncích. Zde je možné jediné, padnou na zem tváří k zemi. Je to čin úcty, ale také tak trochu záchrany. S Ježíšem je možné spekulovat o pozemských věcech, je možné vnímat Boží působení a přitom být na zemi. Jenže jakmile se objeví Boží majestát, jde o život. Zde se člověku vybaví už jen jediná myšlenka – jsem hříšník a před Bohem nemám šanci obstát. Ještě před okamžikem se cítili významně, chtěli stavět stany, chtěli se zde utábořit. Nyní je ale zasahuje strach. Bojí se, protože se ocitají před tváří Boží. To je moment velice zajímavý a i nám dost dobře známý. Máme spoustu nápadů, možná jako ten Petr děláme velká ramena, aby bylo zřejmé, že jsme aktivní, že pro věc dokážeme něco udělat. Ale jak zazní Boží hlas, odvaha se ztrácí, nejsme tak velcí, tak plní nadšení. Nemyslíme vlastně na Boží dílo, ale spíš jen na svou záchranu. Vždyť tu učedníci padají na zem hlavně ze strachu.

V Ježíšově proměnění na hoře tedy nevidíme přímo, že v jeho díle jde o spásu člověka, nicméně toto proměnění k takovému svědectví ukazuje. Vidíme v něm člověka, který chce dosáhnout nebes, ale nakonec končí ve strachu, když při tom sahání k nebesům zazní Boží hlas. Strach je reakce způsobená nedůvěrou. Člověk se Boha bojí, protože jeho svědomí není čisté a ví, že mu nemůže na oči. Tak tomu bylo po prvním hříchu v ráji. Tehdy se Adam začal skrývat, když uslyšel Boží hlas. A skrývá se ze strachu dodnes. Zmínil jsem ale, že v této události na hoře je vidět Boží dílo záchrany člověka. Ten moment, který k tomu ukazuje, je Ježíšův dotek a výzva, aby vstali a nebáli se. Ježíš je ten, kterého mají učedníci poslouchat. Tak to zaznělo ze zářícího oblaku Boží přítomnosti. A první co Ježíš říká, jsou právě tyto dvě výzvy. Ježíše je tak možné vidět jako někoho, kdo se na rozdíl od učedníků nemusí bát v Boží přítomnosti. A nejen to, přichází, aby tento strach sejmul i z nás. Jeho dílo tak není jen ukázkou veliké Boží moci, ale je pozváním k důvěře, ujištěním, že tato moc není namířena proti člověku,

nemá ho zničit, ale naopak zachovat, dát mu život. Slova Ježíšova k učedníkům na hoře proměnění tak můžeme chápat jako ujištění, že Boha se člověk nemusí bát, protože důvod jeho strachu je Ježíšem zlomen. Nemusíme skrývat svou tvář k zemi, protože ji můžeme pozvednout k Ježíši. K němu pozvedáme své oči a smíme vidět Boží tvář. Ale již ne tu, která nás děsí, protože nám připomíná naši nedostatečnost, ale tu, která nás ujišťuje o Boží milosti. Tolik věcí se může tedy odehrát během krátké chvíle ne hoře proměnění. Učedníci viděli Ježíše v jeho slávě, aby se tak posílili pro chvíle, když tato sláva bude zastíněna potupou kříže.

U hory proměnění se učedníci setkávají s Ježíšem tak, jak ho doposud neznali. Je to dost důležité, protože je to vede k určité pokoře. Jestliže Ježíše brali jako někoho, koho znají a vědí, jak se naplňuje jeho dílo, pak to museli po zážitku na hoře proměnění přehodnotit. Ježíše nelze brát jako někoho, koho známe jen proto, že jsme o něm, či od něj, něco zaslechli a zařadili si to do vlastních schémat Božího díla ve světě. Znáť Ježíše znamená jít s ním kus cesty a nechat jeho samotného, aby se nám představil, ukázal. Máme dnes jeho slovo, kterým můžeme poznávat, jak jednal a co dělal. Avšak on přichází také ve svém Duchu a ukazuje tak znovu a znovu, kdo vlastně je a jak vstupuje i do našeho života. Proto je úžasné, že máme možnost mít takové podobné hory proměnění jako ti tři učedníci. Jednou z těch našich hor může být právě toto předvelikonoční postní období. Můžeme v něm znovu přemýšlet o Ježíši a našem vztahu k němu. Co pro nás on osobně znamená? A co čekáme od jeho díla? V čem vidíme jeho vrchol? Jak skrze něj vnímáme Boha? On je naším Mesiášem, Kristem, platí také, že je ten, komu se odevzdáme, v kom skládáme svou naději? Platí, že v něm nevidíme jen zajímavou možnost na obohacení svého života, nebo je nám něčím víc? Když jdeme za Ježíšem, tak je třeba, abychom, ho brali v celku. On je sláva, ale i potupa. Takto vstupuje i do našeho života, určuje naši cestu, na které je třeba počítat s potupou, s nějakou formou kříže, ale také s nadějí, že to cesta končí vzkříšením a oslavením. Podobně jako Petr, Jan a Jakub na hoře, i my můžeme poznat, že v každém setkání, které nás povznáší do nebeských výšin, ve kterém se setkáváme s tajemstvím Boží přítomnosti, tak v každém takovém setkání nejde o to, abychom se zabydleli a řekli si, že zde se nám líbí a zde zůstaneme. Jde o rozšíření našeho poznání Ježíše, abychom tak mohli po svém návratu zpět do našeho světa být těmi, kdo posílí víru svých váhajících bratří a sester.

Pane Ježíši, dal jsi nám poznat svou slávu a posílil váhající srdce. Prosíme dej, ať se nezabýdlujeme ve svém pohledu k nebi, ale ať ve svém pohledu k tobě jsme posilou a oporou těm, které jsi nám svěřil.

Amen.